

RĂSCOALA DIN 1821 ȘI LOGICA ISTORIEI

MIRCEA RADU

Motto :

« Orice știință
este logică aplicată ».
(Lenin, *Caiete filozofice*,
Buc., 1956, p. 167)

Răscoala de la 1821 din Țara Românească constituie un obiect de cercetare nu numai în cadrul istoriei interne a patriei noastre, ci și într-un cadru mai larg al relațiilor cu popoarele vecine, în particular cu cele slave, fiindcă ea n-a fost numai un fenomen local, ci unul legat de evenimentele din Europa, influențat direct de politica Rusiei și avînd raporturi strînse ori prezentînd afinități cu mișcările de eliberare ale popoarelor din Peninsula Balcanică și din Rusia. La 1821, Țările Romîne au fost teatrul unor evenimente ce se anunțau ca preludiv al unui război ruso-turc și al unei răscoale generale, antiotomane, în Balcani. Caracterul și desfășurarea răscoalei conduse de Tudor, raportul ei cu Eterea, deznodămîntul acestor mișcări nu pot fi înțelese dacă sînt privite doar prin prisma factorilor interni. Poziția politică a Rusiei a tras greu în cumpănă, determinînd colaborarea și sciziunea între cele două mișcări revoluționare ivite pe teritoriul țării noastre, provocîndu-le apariția, pentru a conlucra apoi la înăbușirea lor, țarismul fiind nu numai dușmanul puterii otomane, ci și adversarul aspirațiilor de eliberare socială și națională a popoarelor.

Ambiguitatea diplomației țariste o putem exemplifica, bunăoară, prin atitudinea lui Pini, consulul rus din București, care a jucat un rol important în evenimentele răscoalei. Iată cîteva date privitoare la amestecul lui Pini în răscoală: Acestuia i se datorește faptul că toți boierii din comitetul de oblauduire, instituit la 15 ianuarie, erau eteriști¹; în preajma răscoalei, la consulatul rusesc au avut loc întruniri conspirative ale căpeteniilor eteriste²; Pini a oprit divanul boieresc să cheme trupele turcești în țară pentru înăbușirea răscoalei³; ceva mai tîrziu, el îl muștră pe Iordache pentru jafurile comise de arnăuții de sub comanda lui, explicîndu-i că aceste fapte « pot avea triste urmări

¹ A. Oțetea, *Legămîntul lui Tudor Vladimirescu față de Eterie*, în « Studii », 1956, nr. 2-3, p. 128.

² Idem, *Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă în Țările Romînești, 1821-1822*, Buc., 1945, p. 5.

³ *Documentele răscoalei din 1821*, vol. I, Buc., 1959, p. 238.